

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра менеджменту організацій та ЗЕД

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

д.е.н., проф. Кузнецова І.О.

„ ____ ” _____ 2016 р.

ВИПУСКНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня бакалавра

зі спеціальності «Менеджмент»

за темою: «Управління конкурентоспроможністю ПАТ «Іллічівський завод автомобільних агрегатів»

Виконавець

Студентки IV курсу ФЕУВ

Вертушенко Яна Ігорівна _____

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник

к.е.н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Карпенко Юлія Валентинівна _____

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2016

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

- 1.1. Сутність конкурентоспроможності та основні підходи до визначення...с.5
- 1.2. Методики оцінки конкурентоспроможності підприємства.....с.10
- 1.3. Основні показники конкурентоспроможності підприємства.....с.16

РОЗДІЛ 2. УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПАТ «ІЛЛІЧІВСЬКИЙ ЗАВОД АВТОМОБІЛЬНИХ АГРЕГАТІВ»

- 2.1. Аналіз виробничо-господарської діяльності підприємства ПАТ «Іллічівський завод автомобільних агрегатів».....с.21
- 2.2. Оцінка конкурентоспроможності підприємства ПАТ «Іллічівський завод автомобільних агрегатів».....с.35
- 2.3. Заходи щодо підвищення конкурентоспроможності підприємства ПАТ «Іллічівський завод автомобільних агрегатів».....с.41
- 2.4. Оцінка конкурентоспроможності ПАТ «Іллічівський завод автомобільних агрегатів» після комплексу заходів.....с.63

ВИСНОВОК

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

ДОДАТКИ

ВСТУП

Актуальність обраної теми. Сучасний етап розвитку економіки України висуває нові вимоги до управління конкурентоспроможністю підприємств. Умови формування ринкових відносин в Україні, які характеризуються мінливістю зовнішнього середовища, зниженням платоспроможності населення, загостренням конкурентної боротьби, підвищенням рівня комерційного ризику, тяжким фінансовим станом більшості підприємств потребують пошуку засобів виживання підприємств та забезпечення їхнього ефективного функціонування.

Дослідження конкурентоспроможності підприємства в умовах економічної ситуації, яка склалась в Україні, дає змогу розглядати її як комплексну характеристику потенціальних можливостей забезпечення конкурентних переваг в перспективі, яка доступна для огляду

У зв'язку з цим виникає необхідність у вдосконаленні управління конкурентоспроможністю підприємства шляхом використання сучасних принципів менеджменту, маркетингу та забезпечення стратегічного підходу до їхньої діяльності.

У дипломній роботі використано методи порівняння, системного аналізу, статистико-економічні методи дослідження, метод моделювання управлінських процесів та ін.

Об'єктом дослідження є ПАТ «Іллічівський завод автомобільних агрегатів» – українське автомобілебудівне підприємство в місті Іллічівськ (Чорноморськ) Одеської області. Також підприємство відоме під неофіційною назвою «Іллічівський автозбиральний завод».

Входить до складу корпорації УкрАвто та є господарсько-розрахунковим підрозділом ЗАО «Запорізький автобудівний завод». На заводі проводиться великовузлове і дрібновузлове складання вантажівок і автобусів.

Предметом дослідження є конкурентоспроможність підприємства, як цілісного господарюючого елемента, впливовість економічних факторів як на

мікро- так і на макро- рівнях на конкурентоспроможність продукції та підприємства в цілому.

Метою дипломної роботи є дослідження теоретичних та практичних аспектів управління конкурентоспроможністю підприємства й формування заходів щодо підвищення конкурентоспроможності ПАТ «Іллічівський завод автомобільних агрегатів».

Відповідно до сформованої мети сформовано і виконано наступні завдання:

- вивчити сутність конкурентоспроможності та основні підходи до визначення;
- проаналізувати переваги та недоліки основних підходів щодо оцінки конкурентоспроможності підприємства та його продукції;
- вивчити основні показники конкурентоспроможності підприємства;
- проаналізувати поточний фінансовий стан підприємства та виробничо-господарську діяльність;
- Розробити заходи щодо підвищення конкурентоспроможності підприємства ПАТ «Іллічівський завод автомобільних агрегатів»
- провести оцінку конкурентоспроможності підприємства до та після запропонованих заходів.

Результатом виконаних завдань є підвищення загального рівня конкурентоспроможності підприємства за рахунок покращення продукції заводу. Вдосконалення та збір нової модифікації автобуса ЗАЗ А07А1.7 І-VAN дає змогу задовольнити ринковий попит та збільшує обсяги продаж ПАТ «Іллічівський завод автомобільних агрегатів».

ВИСНОВОК

У теоретичному розділі було сформовано багато різних трактувань сучасних авторів такої економічної категорії, як «конкурентоспроможність». У найбільш загальному сенсі це поняття можна визначити як спроможність випереджати своїх конкурентів завдяки основним перевагам. Більш вірним, за нашою думкою, є трактування конкурентоспроможності як широке поняття, яке включає в себе якісні та цінові показники продукції та самої компанії, яка також залежить від впливу рівня менеджменту.

Згідно до основних визначень виділено властивості поняття «конкурентоспроможності» такі, як: порівнюваність, просторовість, динамічність, предметність, системність та урахування внутрішніх та зовнішніх умов функціонування. Сформовано чотири рівня конкурентоспроможності та взаємозв'язок між ними.

Також було з'ясовано, що серед можливих методик оцінки конкурентоспроможності виділяють 4 групи: матричні, індексні, графічні та комбіновані методики. У дипломній роботі для аналізу конкурентоспроможності підприємства буду використано метод, заснований на теорії ефективної конкуренції. Відповідно до цього методу, найбільш конкурентоспроможними є ті підприємства, де показники ефективності роботи всіх підрозділів є високими.

Авторами висуваються різні системи показників, які найбільш повно розкривають діяльність підприємства. На основі теорії ефективної конкуренції сформовано систему, яку складають чотири групових показників: ефективності виробничої діяльності підприємства, фінансового стану, ефективності збуту та просування товару та конкурентоспроможності товару.

В аналітично-розрахунковому розділі було проаналізовано виробничо-господарську діяльність ПАТ «Іллічівський завод автомобільних агрегатів», основною спеціалізацією якого є складання великих і дрібних вузлів для

вантажних автомобілів, мікроавтобусів та автобусів. На сьогоднішній день стан ринку виробництва автобусів вважається складним для багатьох підприємств. В першу чергу, за рахунок значного скорочення обсягів інвестування компаній у власні виробничі потужності. Через збільшення ввезення імпортованих б/у автобусів та підвищення базової ставки утилізаційного збору до 11 тис.грн за автобус, зменшується обсяги виробництва.

Сучасний фінансовий стан підприємства можна вважати задовільним. Усі фінансові показники знаходяться у межах нормативних значень чи показують позитивні тенденції до зростання, а показники рентабельності капіталу у 2015 році зросли. Проаналізовано такі групові показники, які характеризують ефективність виробничої та збутової діяльності й також показують задовільнені результати. Разом з тим, ПАТ «Іллічівський завод автомобільних агрегатів» має й певні обмеження, а саме недостатньо конкурентоспроможна продукція.

Головним заходом для покращення стану продукції підприємства є введення до виробництва нового газоаналізатору + димоміру DGA 1500 SUN, на якому буде проводитись тестування вмісту CO, CH, CO₂, O₂ в вихлопних газів автобусів та додатково встановлюватись сажеві фільтри. Для проведення вищевказаного заходу було прораховано суму інвестиційних витрат, яка складає 938,127 тис.грн. Розраховано грошові потоки підприємства та оцінено інвестиційну привабливість проекту.

Також було зроблено аналіз чутливості проекту за оптимістичного та песимістичного сценарію. Згідно до найбільш вірогіднішого варіанту, термін окупності інвестиційних витрат складає 2 місяці, а показник чистого приведенного доходу (NPV), який складає 4565,87 тис. грн, показує доцільність вкладених коштів. Після впровадження нової модифікації автобуса було прораховано новий стан конкурентоздатності підприємства та виявлено, що інтегральний показник збільшився на 0,37 та складає тепер 1,75, що вказує на ефективність проведених заходів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Абаева, Н. П. Конкурентоспособность организации / Н. П. Абаева, Т. Г. Старостина ; под ред. Т. Г. Старостиной. – Ульяновск : УлГТУ, 2010. – 91 с.
2. Автомобільна статистика України (стислий огляд за 2010 рік) [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
3. Арбатская Е.А. Подходы к оценке конкурентоспособности предприятия. // Известия ИГЭА, 2012. – №1 (81). – С. 21
4. Байнев В.Ф. Б18 Экономика предприятия и организация производства: Учеб. пособие. Мн.: БГУ, 2003. – 205 с.
5. Василенко В. О. Стратегічне управління – К.: ЦУЛ, 2003. – 396 с.
6. Воронин Г. О конкурентоспособности промышленных предприятий // Экономист. – М, 2004. – № 6. – С. 18.
7. Геращенко І.О. Управління конкурентоспроможністю підприємства // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2015.– № 50. – С. 297-300.
8. Глухов В. В. Менеджмент: Учебник для вузов. 3-е изд. — СПб.: Питер, 2008. — 608 с.
9. Головка-Марченко І . С . Сутність поняття конкурентоспроможність підприємства // Технологічний аудит та резерви виробництва. –2013.–№5(3).– С.45-47.
- 10.Гринько Т. Фактори конкурентоспроможності підприємств // Держава та регіони. – 2004. – №2. – С. 50–53.
- 11.Должанський І.З., Загорна Т.О. Конкурентоспроможність підприємства: Навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. –384 с.
- 12.Драган О.І. Управління конкурентоспроможністю підприємств: теоретичні аспекти. Монографія. – К.: ДАКККіМ, 2006. – 160 с.
- 13.Дюков И.И. Управление конкурентоспособностью компании. Учебное пособие. – СПб: СПбГУ ИТМО, 2011. – 100с.
14. Єлець О.П. Сутність конкуренції та конкурентоспроможності підприємства. // –2013.– С.83-90.
- 15.Закон України « Про захист економічної конкуренції»
- 16.І. О. Журба. Сутність та значення конкурентоспроможності підприємства // Збірник наукових праць.– № 35. –2012.– С.97-103.
17. Карпенко Л.М. Методичні підходи до оцінки рівня конкурентоспроможності підприємства.// Актуальні проблеми економіки, 2004. – №11 (41).– с.2-8.

18. Колбасін Є. С., Остапенко А. В., Ярошенко І. В. Аналіз світового ринку автобусобудування. // Проблеми економіки. – №4. – 2014. – с.28-39.
19. Конкурентоспроможність підприємства : оцінка рівня та напрями підвищення : [монографія / за заг. ред. О. Г. Янкового]. – Одеса : Атлант, 2013. – 470 с.
20. Кравченко В.О. Основи менеджменту: Навчальний посібник. – Одеса: Атлант, 2012 р. – 211 с.
21. Левицька А.О. Методи оцінки конкурентоспроможності підприємства: вітчизняні та закордонні підходи до класифікації. // Mechanism of Economic Regulation. – 2013. – № 4. – С.155-163.
22. Лифиц И.М. Конкурентоспособность товаров и услуг : учеб. пособие / 2-е изд., перераб. и доп. - М.: Высшее образование; Юрайт-Издат, 2009. - 460 с.
23. Мануйлович Ю.М. Дослідження сутності та трактування поняття конкурентоспроможності підприємства // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2013. – № 4. – С.274-279.
24. Мерчанський В.В. Конкурентоспроможність підприємства та управління стратегією його розвитку: колективна монографія. / В.В. Мерчанський, І.М.Клочко – Х.: вид-во Бровін О.В., 2010 – 158 с.
25. Мокроносов, А. Г. Конкуренция и конкурентоспособность : учебное пособие / А. Г. Мокроносов, И. Н. Маврина. – Екатеринбург : Изд-во Урал ун-та, 2014. – 194 с.
26. Портер М. Конкуренция. – М.: Издательский дом «Вильямс», 2001. – 495 с.
27. Румельт Р. Хорошая стратегия, плохая стратегия. В чем отличие и почему это важно / Ричард Румельт ; пер. с англ. О. Медведь. — М. : Манн, Иванов и Фербер, 2014. — 448 с.
28. С.М. Клименко, О.С. Дуброва, Д.О. Барабась, Т.В. Омеляненко., А.В. Вакуленко. Управління конкурентоспроможністю підприємства: Навчальний посібник. – К.: КНЕУ, 2006. - 527 с.
29. Саєнко М. Г. Стратегія підприємства: Підручник. – Тернопіль: «Економічна думка». – 2006. – 390 с.
30. Тарасова О.В. Фінанси підприємства: Навчальний посібник. – Одеса: ОНЕУ, 2012. – 248 с.
31. Фатхутдинов Р.А. Конкурентоспособность: экономика, стратегия, управление. – М: ИНФРА-М, 2000. – 311 с.
32. Чернишова Л.В. Практикум з дисципліни «Економічний аналіз» – Одеса; ОНЕУ, Ротапринт, 2013р. – 116с.
33. Чижова О. В. Конкурентоспроможність підприємства: сутність та фактори. // Управління розвитком. – 2014. – №2(165). – с.100-102.

34. Чумак Л. Ф., Гаркава Л. В. Основні аспекти управління конкурентоспроможністю підприємства // БІЗНЕСІНФОРМ. – 2013.– № 1.– С. 212-214.
35. Шифрин М. Б. Стратегический менеджмент. 2-е изд. — СПб.: Питер, 2009. — 320 с.
36. Экономическая эффективность и конкурентоспособность : учеб. пособие // Д.Ю. Муромцев, В.М. Тютюнник, О.А. Белоусов, – Тамбов: Изд-во Тамб. гос. техн. ун-та, 2007. – 96 с.
37. Яцковий Д.В. Сучасні методики оцінки конкурентоспроможності підприємства. // Вісник соціально-економічних досліджень.– 2013.– № 4 (51).– С.183-188.